

אזכרו של בן יצחק מרדכי ג"א



בן-יצחק

מרדכי

ג"א



# דברים, לזכרו של בן יצחק ארדכי ז"ל

מ ו ט י ב ן י צ ח ק

דברים לזכרו

מוטרי

שש שנים עברו מיום וציפורים האורח ההוא. כולנו, בני הכנה, כבר נגיל 25. כל אחד פנה אל דרכו - מי במושב, מי בצבא, מי בלימודים, ומי בחיים אזורים. רק אתה בשארית נגיל 19.

כל אחד הנודל להבשים את חלומותיו. רק אצלך הם בשארית בגדר תלויות בלבד. חלמת על פיתוח המשק, וציבתו למודרני, בניית סככות חדשות, בניית רפת ומכון חדש. בשארית איתנו בער בן 19 מלא אידיאלים ורצון הבשמה, וכך נזכור אותך. היית הראשון שהשויל לעזור ולעבוד במשק מתוך הכרה בצורך בעזרתך ומתוך הרגשת שיתוף במשימה בעול. היית מרדף בוכר בכפר - מלא מרץ, כושר ארגון וירזסה. התנדבת לקומנדו הימי וציטיו לעמוד בכל האתגרים והמשימות הקשות. מוטי, זמן רב עבר טאוחה מלומה בורה, ארלט מטיד אזכור את הימים הללו, זו המלומה שבני דורנו לא שמעו עליה מטפורים או קראו עליה בספרים, אלא עברו אותה במשקם. אונה בשארית בה.

# דברים, זכרו של בן יצחק ארזכי ז"ל

מיד לאחר המלחמה הייתי בקורס קציבים. אני זוכר איך בכל לילה הייתי מתקשר  
הבייתה ושראל מה עם מרטי?, מה עם מרטי?. כשהתברר כי בשבית התחלתי לקנות מתחזור  
כאשר יוחלפו שבועים, אך המציאות הבוראה הייתה אחרת. כשאמא אמרה לי במלפון כי החזירו  
את גופתך לא יכולתי יוחר, המתו הגורל שהיה בקרבי החפרק ופרצתי בבכי. הייתה בי  
הרגשת אין ארבים, למה, לשם מה, מה הטעם כמוחר, מדוע צריכים צעירים כל כך כמון  
להרג כשכל החיים עדיין לפניכם, מדוע המלחמות האלה באות עלינו במין מחזורות  
מחרידה שבזו שאין רואים את סופה.

עתה אנד עושים מעין הסכם שלום עם אלה שרצחונך, איזו אירוביה.

י ה י ז כ ר ר ב ר ו ר

# דברים, זכרו se בן יצחק ארזכי ז"ל

(מתוך מכתב)

... מזנים רבות לא אזרחי ארץ על מצח לכתוב לכם מספר סדרות. זוכרת אני את כל התקופות הזן אמרתי לעצמי זה הרגע אולם לא יכולתי. לצארי רק עתה לאחר האסון שפקד אחי וילדי רואה אני ער כמה טובה מלה קטנה מידיך או רע לשעבר.

את מרמי זוכרת אני מתקופת שרותנו יום בבסיס מפנה היינו חוגש שלת יום ולילה ביחד. זוכרת אני איך היינו יושבים על המעקה ופשוט מדברים. הוא גסה להעביר לי את תודות המושב, עלי לציין שכרצלחה מרובה, שכן לפני בפילחו של בעלי חכננו לעבור למושב. זוכרת אני איך מיהר הביתה על מצת לאפשר לשכנכם לצאת לחופשה בעוד הוא יספח את פרותיו. מרמי הצטייר בעיני בנקופה קצרה (אולם טובה) בנור רע וידיד למופת. יכולתי לספר לו אח כל כולי וידעתי כי הכל בצור בחוכו.

לא די במילים לחאר רגשות אלו ארלח הם צמורים בתוכי כבר שש שנים. אח מכתבו האחרון כתב אלי בערב יום הכפורים והוא שמור אצלי למשמרת.

זוכרת אנוכי בהלוינו איך פשוט לא יכולתי לגשת אליכם לגחם ארוכם, שכן לא ידעתי באט ספר לכם עלי או לא.

בעברי שרב על המכתב בראה לי שנעצח לא כחבתי דבר, אולם מי כמוכם יודע כמה קשות הרגשות על הביר.

מקרה אני משלומכם טוב  
ומשתחפת באבלכם

## דברים, לזכרו של בן יצחק ארזכי ז"ל

רחובנו נתיתם / יעקב אביצוק

רחובנו הקטן, בן כמה משפחות נתיתם. מעתה חסר מוטי, מוטי החייכן, מענין באיזה חיוך השלים חיוכיו התמידיים. בשנייה האחרונה שלו. לדעתי - חיוך חמיהה...  
כתנוק וכילד רץ חמיד ברחובנו. אם היה שותפו בעל חיים או רץ לשוככות, ורמה חמיד היה "כתנועה מחמח", כילד עירני קלט הכל מהמתרחש בסביבה הזו הקרובה אליו ואח"כ בחברה נוער ואנשים, ומשום כך לכו להיות מדריך "עוד יותר טוב", מעודכן להיות בכל הנלמד באולפנא למסדה זו.

קורקסי ומסור במשא ומחן ובשיחה, כי עשה עבודתו בשלמות - ההי זה טובן מאליו. בית הוריו לא היווה חמיה לכן משכב, זהו מוסד הראוי לחיקוי (והנוצר שלנו בכפר חיקה היטב את הוריו בהיות אלה רחוקים כלפי'תח האש והפלדה עם אויב אכזר ורוצח) ומוטי גדל וחיקה אז אביו בכל; בשקידה בעבודה, במסירות לאימן ואחיו, ואם המשק התפתח והחל מחכמס יותר אף לו חלק כהטיית השכנס של הוריו ואחותו.

## דברים, לזכרו של בן יצחק ארדכי ז"ל

באותה רצינות שמילא פלמפורמה במלך או חציר - הכיא התעוררה מהמכון או החוצרת  
מהבית למקום הנכון. והמשמעת האופיינית לעמל כל חייו לירותה אותו גם בעת היוחו היזל.  
הלך לאן שנצטווה, הגיע, ושם מצאו רגעו האחרון. גורל אכזר ושע ופרוע ו  
לא. לא כך תארחי לי את מוטי, שלא אראנו בעל בעמיו, ממשיך שושלת יומף אכיו ( אף  
היא טבעוהיה רוסקו נשחקו ופוזרו נאפר ונעלמו בעשן ארצות צפון... )  
האב והאם. והאחים השניים, שניתחתמו מכבוד המשפחה, נצר לשכט לוי - מי ינחמם ?  
מלבד בכייה בלתי עצורה בליבי ונפשי לא מצאתי פסוק נחמה, כי אין נחומים.  
מי יחן והאופטימיזם של מוטי ייזבק בהוריו, לשאבו העצומות עוז למשוך בעול החיים  
הקשים פי כמה עתה, והאל הטוב יפצם לראוח בסוכ הכנים שנותרו לחיים ו ל ש ל ו ם  
לאורך ימים - אמן ו

ובזכות מוטי וחבריו הקדושים והטהורים הנופלים יבוא השלום כמחרה ולא נדע דאבה עוד.

אמן כן יהי רצון ו

# זכרים, זכרו של מוטי / רמי קורן

## זכרים לזכרו של מוטי / רמי קורן

ארבע שנים שמוטי איננו איתנו, כענף שנכרת מעץ דמותיך אחריו חלל ריק ההולך ונסגר עם חלופ השנים. כך השכחה מכסה את עקבות ההלט הראשון, ידיעה שהמוח דהלב מסרבים לקבל אותה בתחילה נפשית לעובדה כואבת וצורבת, אך ברבות הימים אסונות אחרים, שמחות שקורות, חיי היום יום, מקהים וטפוגגים את אותה הנושפת פלצות האוחזת בנו בתחילה. נוף העץ כאילו נסגר. רק בתוכו, כאותו המקום שטמנו נכרת הענף נשאר פצע פעור. באותו המקום בטשפתו של מוטי כאילו עצר הזמן מלכת באוקטובר 73. ואתה מדבר עם יוסקה ואסתר ושמו של מוטי עץ ועולה שוב ושוב. מוטי עשה כך, ומוטי אמר, דאילו מוטי היה כאן כך פשוט מוטי - בלי המוספת ז"ל כאילו רק אתמול יצא מהבית. יום הזכרון איננו בעבור משפחתו, שם לא שנכחים, שם זוכרים אותו יום יום שעה שעה, אבל בשבילנו, אלה שהכירו את מוטי מי פחות ומי יותר, שכנים חברים וחושבי הכפר, יכול דצריך הינם הזה לגרום ולו לשעה קצרה שנעלת את דמותו ונזכר בו כפי שהיה.

לפני כעשרה ימים פתחתי שוב את החוברת שיצאה לזכרו של מוטי, תמונות חמלונות אותן מילדותו ועד לתקופת שרותו בצבא, ושירים - שירים שכתב ושהודפסו בחוברת בדיק כפי שכתב מוטי. נזכרתי אז כיצד לקראת הוצאת החוברת ישבנו עם המשאחה וניסינו לבחור מביין כמה עשרות השירים שכתב מוטי את אלה שיתאימו יותר להדפסת דהיו לי אז התלבטויות, משום שלא כל השירים היו מה שקוראים "יפים". פה ושם שורה שלא מתחרזת ופה ושם משקל שלא תואם והיתה הידיעה כי לו

## דברים, לזכרו של ה' יצחק ארזכי ז"ל

מוטי היה יודע בעת שכתב את השירים כי יואר אורי בדפוס ודאי שהיה טורח לתקנם ולשפצם כראוי. הידום, מטוחק הזמן של ארבע שנים, כאשר דמותו הפיזית של מוטי מטשטשת מעט ממול עיני נראים לפתע השירים האלה באור חדש, פתאום אתה רואה כי חשיבותם של שירים אלה היא בהיותם שירי אמת, מוטי לא כתב אותם לראווה ולעשיית רושם הוא כתב אותם לעצמו, לא הראה אותם לאיש, לא ניסה מעולם לפרטם אותם בדפוס אפילו לא סיפר על קיומם. והיום, כשאנח קורא את השירים אתה רואה שם מבין השורות את תמונת נפשו האמיתית של מוטי, את כל מה שאהב את כל שהרגיש כלפי האנשים והטבע הסובבים אותו, את מערכת הערכים והרגישויות שהיונה טבועה בו, את כל זה תמצא שם. ודווקא מכל מה שספרו וכתבו עליו חברים ודווקא מכל הזכרונות השמורים איתך מפגישות ושיחות איתו, אתה חש כי את המעבה האמיתית לזכרו בנה הוא במר ידיו בשירים האלה.

מדברים הרבה אנשי חינוך ומדינה על חינוך הנוער לערכים של תודעה יהודית ולאומית ועל הדרך בה יש לחנך את הנוער בכדי שיתחיה מחויבות כלפי חבורת שבה הוא חי. לחברה המושבת שלנו יש הישגים מסויימים בדרך הזו, בעיקר אולי במה שנוגע לבטחון המדינה. בשטחים אחרים ערכים אלו מכוסים בדרך כלל בשכבה עבה של ציניות עד שלא תמיד אתה יודע אם ערכים אלה אכן באמת קיימים. מי שתכיר את מוטי מקרוב והדברים משהקפיד בעצמה רבה בשירים שכתב, יודע שמוטי ברגישותו וביחסו לאותם ערפים היה שונה ויוצא דופן לטובה בחברה שלנו. עיניות ודאי שלא היתה בו. עם כל המאפיינים החיצוניים של נער בגילו, מכנסיים קצרים סנדלים וחברטניות מרפגנת



## דברים, לזכרו של בן יצחק ארזכי ז"ל

מי עוד אצלנו בחור בן 18 כותב שירים במחברת ומצפ"נט במגרה ומוטי, יש לזכור לא היה פפוס של משורר תמחוני ומתבודד, יזמו באותה תקופה היה מלא למודים, הדרכת נוער, צבא ועזרה במשק בחופשות. אלא שהדברים היו מתפרעים מתוכו והוא הרגיש צורך לתמצת אותם לזקק אותם ולהעלותם בכתב בשירים.

תיום, כשאנחנו קוראים בשיריו של מוטי, טוב ושרב, אנחנו מומתעים להיווכח באיזו מידה ערכים של אהבה למשפחה, של נאמנות ומחוייבות לחברים בצבא, למושב, למדינה לעם היו כל-כך עמוקים וכל-כך פרטיים בנפשו של מוטי.

מוטי בחייו הקצרים עשה ככל שאדם יכול להגשים את אותם ערכים ולפעול לפיהם, פשוט משום שכזה היה מוטי וזה תיה טבעו. על כל מה שלא הספיק לעשות, על אגזה אדם שיכול תיה להיות אנחנו יכולים ללמוד משיריו.

יהי זכרו ברוך.

דברים, לזכרו של בן יצחק ארדכי ז"ל

## כתבו חניכיו מקבוצת אורנים

אֶהבנוך מוטי בכל ליבנו

וְדמותך עדיין עולה בזכרוננו

רַק אתמול היית עוד ביננו

נְעמוד דום לזכרך מדריכנו

יְעמדו הדמעות בגרונונו

אומה לא ינחמנו

## דברים, לזכרו של בן יצחק ארדכי ז"ל

כשאדם נלקח מאיתנו לנצח, אנו נוטים לזכור את הטוב והיופי שהיה בו. דבר המדגיש עד כמה איום הוא המוות. כפי שחכרתי את מוטי הרי שצדדיו החיוביים התגלו ביחסו לבית ולמשק. נדמה לי שאלה עמדו במקום הראשון בסולם העדיפויות לגבי מעשיו. הזמן שנועד ללימודים ולקידום אישי קיבל ערך משני לעומת הזמן שהקדיש למען המשפחה ולמען טיפול מסור לקידום המשק. כיוון שמשפחתו של אדם יקרה לו מכל. מוטי היה יקר למשפחתו. נקל להבין עד כמה כואבת האבידה.

רק המחשבה למען מה מוטי נפל היא המעניקה את הכוח להמשיך. משק, אדמה, עצים כל מה שהוא שורשי ושלנו, כל מה שהוא מדינה, את אלה השאיר מוטי למשפחתו. והם יעניקו את הכוח להמשיך בלעדיו.

בשנה למוטי

יום רודף יום ולילה לילה

שעות ריקות וארוכות -

כאב חותך בסכיניו

ואין חקות מדוע.

עוד מחר ועוד מחר

וכך היום, פתאום, חלפה שנה.

משהו בוכה בחוך הלב,

משהו חונק את הגרון,

האהבה הזאת שאהבו אותך -

היא לבדה נשארה.

חלפו ארבע עונות שנה :

עונות קציר וזרע

עונות ירוק ואפור.

וכל הפרחים להטו -

וכבו בפריחתם.

ורק האהבה הזאת, שאהבו אותך

היא לבדה נשארה.

שיר של מוטי - שיר חצות

מסתב אחרון הסתיים ונחתם  
דממה אפפה את החד  
האורות עוד דולקים ואני גם עייף  
מוטי, אתה עוד בסדר.

סגירת דלת אחרונה נשמעת  
דממה שוכ אופפת החד  
אני פה לבד, פה לבד, פה לבד  
מוטי אתה עוד בסדר.

קולות משונים נשמעים מהדור  
אני עוד יושב כאן בחד  
המטה מוצעת, העין נסגרת  
מוטי אתה עוד בסדר.

לחש הלילה נשמע באוזני  
אך, לו היה זה כל חיי.

אח נולד לי (כתה 22)



אני, אבי ואחותי נסענו לבקר  
את אמא שלי בבית-חולים,  
לראות את האח הקטן.  
הראו לנו אותו דרך החלון  
ומאד שמחתי שנולד לי אח.  
וכפי שרציתי שמו בישראל  
הוא אביהו.

(מתוך „הפעמונית“)

10.3.1972

## כשאהיה גדול

שיעור על חלומות בפסיכולוגיה

כשאהיה גדול הלואי ואהיה טייס.

כשאהיה גדול אעבוד לי במושב.

אטוס באויר אשקה עגלים,

אעשה אז כיף חיים.

כשאהיה גדול אטוס באוירון.

כשאהיה גדול אחלוב את הפרות.

אראה את הנוף, אשלח החלב,

הלואי ולא היה זה חלום.

כשאהיה גדול ארכב לי על סוסים,

כשאהיה גדול אטייל לי בטיולים.

כל זה יהיה כה נחמד,

ולואי יתגשם במחרה במהרה.

20.7.1972

## רציתי

רציתי לטייסת,  
אם לא אתקבל.  
אמרתי לשייטת.  
לפחות אשתדל.  
למה בעצם רציתי  
בגלל שזה קשה.  
אולי?  
אבל העיקר אני רוצה.  
אולי בגלל שזה סודי  
אולי מפני שזה חשוב  
ואני חוזר ואומר שוב  
רציתי, רציתי, רציתי.

רציתי לטייסת.  
רציתי לשייטת.  
וגם לסיירת.  
רציתי רציתי.  
שנה לפני גיוס,  
בשמים להיות רציתי,  
שנה לפני גיוס,  
מתחת למים להיות רציתי.  
מבחנים שונים.  
פסיכוטכניים וכושר.  
בריאות ויושר.  
מבחנים מבחנים.



30.5.1972

## באר טוביה

שעור חינוך, בית רוטנברג

וראיתי כיצד ממטרות המטירו.  
באר טוביה איזה נוער  
כמה אוהב את הנוער  
לכן היה לי תסביך  
תסביך להיות מדריך.  
פה על הכרמל באר טוביה,  
כל שיעור באר טוביה  
באר טוביה באר טוביה  
עד כמה אהבתי.

באר טוביה בך נולדתי,  
באר טוביה בך גדלתי,  
בך גם למדתי,  
באר טוביה אותך אהבתי.  
בשדותיך באר טוביה טיילתי  
ההנצו יבולים שאלתי.  
אנשים קווים העבירו

יד לזכרו של בן יצחק מרדכי ג"ל







מלחמה וזיכרון

# "זה היה טירוף. האדמה רעדה"

מעוז לימוף היה אחד מ־16 מעוזים שהרכיבו את קו בר־לב. ב־6 באוקטובר נל' היו בו 27 אנשים, חלקם חסרי כל ניסיון קרבי ■ עשרה מחיילי המעוז נהרגו בקרבות ובהפגזות, ארבעה מהם באופן לא ידוע. 13 הלכו לשבי המצרי, אחד מהם לא חזר חי. שלושה פונו, אחד מהם מת מפצעיו. ואחר הצליח לחלץ עצמו אל כוחותינו ■ משה זונדר משחזר את סיפורם של האנשים והמעוז שונפל כיום השני למלחמה, בעזרת ארבעה: בני פיינשטיין, שעוסק בצל"ש הרמטכ"ל, אסף גומספלד ופרופ' יעקב שניידרמן, שהיו בשבי המצרי, ושלמה שחורי, שהצליח לחלץ את עצמו ■ הקרב, הנפילה, העיוות והעיבה לחיים

